

جایگاه ایران در مناظره‌های انتخاباتی آمریکا

دکتر محمود یزدان فام*

اشاره:

سال ۲۰۱۶ سال انتخابات در آمریکا است. کارزارهای انتخاباتی گسترده و رفتار و گفتارها زیر ذره بین است. جمهوری اسلامی ایران همواره یکی از موضوعات مطرح در مناظره‌های انتخاباتی آمریکا بوده است. توافق هسته‌ای و اجرایی شدن برجام به همراه گسترش افراط‌گرایی در منطقه، ایران را بیش از پیش به موضوع مورد توجه نامزدهای انتخاباتی تبدیل کرده است. رفتار و گفتار جمهوری اسلامی ایران در روند شکل‌گیری سیاست خارجی آمریکا کم‌تأثیر نیست. این نوشتار نگاه و رویکرد دو حزب مهم و نامزدهای آنها در قبال ایران و مسائل مربوط به آن را مورد بررسی قرار داده است.

مقدمه

سال انتخابات در آمریکا آغاز شده و نامزدهای ریاست جمهوری کارزار خود را در داخل دو حزب اصلی دموکرات و جمهوری خواه با تمام توان شروع کرده‌اند. ۱۸ آبان ۱۳۹۵ روز انتخابات است و در این روز پنجاه و هشتمین رئیس جمهور آمریکا برگزیده و از ژانویه ۲۰۱۷ در کاخ سفید زمام امور آمریکا را بر عهده می‌گیرد. به رغم این که جمهوری اسلامی ایران و آمریکا در نزدیک به چهار دهه گذشته مناسبات بسیار خصومت آمیزی داشتند، اما تأثیر آنها بر همدیگر غیرقابل چشم‌پوشی است. سیاست‌ها و رفتار آنها تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر سیاست داخلی و روند و نتایج انتخاباتی آنها داشته و ایران و آمریکا یکی از موضوعات مناظرات و تبلیغات انتخاباتی در هر کدام از این دو کشور بوده است. انتخابات امسال از چند منظر متفاوت از

انتخابات سال‌های گذشته است و در نتیجه پایش و ارزیابی آن برای ایران از اهمیت بیشتری برخوردار است. نخست، در سال ۲۰۱۶ نه تنها در آمریکا انتخابات ریاست جمهوری برگزار و رئیس جمهور آینده این کشور مشخص می‌شود، در ایران نیز دو انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان در جریان است و در اسفند ماه برگزار می‌شود که ممکن است به یکی از تأثیرگذارترین انتخابات سیاسی ایران تبدیل شود. انتخابات در دو کشور تأثیر متقابل آنها را به شدت افزایش می‌دهد. دوم، سال ۲۰۱۶ دوره دوم ریاست جمهوری اوپاما به پایان می‌رسد. اوپاما یک رئیس جمهور استثنایی در کاخ سفید است. در سال ۲۰۱۷ هر فردی در کاخ سفید ساکن شود، بسیار متفاوت از اوپاما خواهد بود. تنها مورد استثنا که شانس بسیار اندکی دارد، برنی ساندرز است که می‌تواند تداوم‌دهنده راه اوپاما در کاخ سفید باشد. سوم، سال ۲۰۱۶ سال اجرای مهم‌ترین توافق جمهوری اسلامی ایران با قدرت‌های بزرگ در طول حیات خود است.

با این پیش‌فرض که نامزدهای ریاست جمهوری آمریکا برداشت‌ها و اولویت‌های گوناگونی داشته که در صورت پیروزی و ورود به کاخ سفید، سیاست‌ها و راهبردهای متفاوتی در عرصه بین‌المللی در پیش خواهند گرفت، پرسش این است که ایران چه جایگاهی در مناظرات انتخاباتی آمریکا دارد؟ به عبارت دیگر نامزدهای مهم ریاست جمهوری آمریکا چه برداشتی از مناسبات دو

کشور، محیط راهبردی جمهوری اسلامی ایران و مسائل موجود بین تهران و واشنگتن دارند؟

قبل از پاسخ به پرسش‌های فوق یادآوری چند نکته ضروری است. نخست این که بین دو حزب دموکرات و جمهوری خواه و نامزدهای آنها تفاوت‌های قابل توجهی وجود دارد. آنها ضمن اشتراک نظر در مورد کلیت مسائل، سیاست‌ها و راهبردهای آمریکا، در خصوص اولویت‌ها و سازوکارهای تأمین آنها با یکدیگر اختلاف نظر جدی دارند که این امر می‌تواند برای سایر کنش‌گران بین‌المللی از جمله جمهوری اسلامی ایران تهدیدزا یا فرصت‌آفرین باشد. دوم، مطالب و مباحث طرح شده در مناظرات انتخاباتی با سیاست‌های عملی آنها در مقام رئیس‌جمهور آمریکا متفاوت خواهد بود. در ایام انتخابات مباحث طرح شده معمولاً شعاری و عوام‌گرایانه بوده و از پشتوانه نظری و عملی کمتری برخوردار هستند. بعد از ورود به کاخ سفید نگاه و نگرش رئیس‌جمهور تحت تأثیر مشاوران، سیاست‌سازمانی و روندهای بوروکراتیک قرار گرفته و تا حدود زیادی تغییر می‌کند. اما این امر به معنای گسست کامل نگاه و نگرش افراد در دوره انتخابات و ریاست جمهوری نیست. مباحث طرح شده از سوی نامزدها در مناظرات انتخاباتی نشان‌دهنده نگرش آنها به مسائل پیرامونی و نحوه برخورد احتمالی آنها با موضوعات است.

نامزدهای انتخاباتی آمریکا

فرایند انتخابات ریاست جمهوری آمریکا بیش از یک سال طول می‌کشد. در این یک سال نامزدهای متعدد ریاست جمهوری در مرحله اول در درون دو حزب جمهوری خواه و دموکرات به رقابت با یکدیگر می‌پردازند. آنها در مرحله انتخابات مقدماتی از ایالتی به ایالت دیگر سفر کرده و با برگزاری مناظرات متعدد تلویزیونی، ارائه سخنرانی، جایگاه و توانایی خود را به رخ رقبا می‌کشند. در کنگره ملی هر کدام از دو حزب دموکرات و جمهوری خواه، نامزد نهایی احزاب انتخاب و به همراه معاون اول رئیس‌جمهور، به مردم معرفی می‌شود. بعد از آن رقابت اصلی میان نامزدهای دو حزب در سراسر کشور شروع می‌شود. انتخابات رنگ و بوی ملی گرفته و هر کدام از دو حزب با تمام توان به حمایت از نامزدهای خود می‌پردازند. کارزارهای انتخاباتی به جریان می‌افتند و می‌کوشند نظر رأی‌دهندگان را بیش از پیش به سوی خود جلب نمایند. در نهایت مردم با انتخاب الکتروال‌های کالج انتخاباتی یکی از دو نامزد حزب

جمهوری خواه و دموکرات را به همراه معاون‌شان روانه کاخ سفید می‌کنند.

در انتخابات ۲۰۱۶ ریاست جمهوری آمریکا از حزب دموکرات سه نفر نامزد هستند که هیلاری کلینتون با فاصله قابل توجه نامزد پیشرو حزب می‌باشد. بعد از وی برنی سندرز نفر دوم است که به جناح چپ حزب دموکرات تعلق دارد. هر چند سندرز از سیاست‌های خانم کلینتون انتقاد می‌کند، اما در برابر انتقادات نامزد پیشرو جمهوری خواه به دفاع از ایشان می‌پردازد. جمهوری خواهان با تعدد نامزدها روبرو هستند. در ابتدا حدود ۳۰ نفر اعلام نامزدی کردند. در حال حاضر بیش از ۱۰ نفر برای نامزدی نهایی حزب جمهوری خواه کارزار انتخاباتی دارند. در نظرسنجی‌های صورت گرفته دونالد ترامپ، تد کروز، مارک رابو، بن کارسون و جب بوش بیشترین میزان آرای اعضای حزب جمهوری خواه را به خود اختصاص داده‌اند. دونالد ترامپ ۲۸ درصد، تد کروز ۲۴ درصد، مارک رابو ۱۲ درصد و بن کارسون ۱۰ درصد حمایت حزب جمهوری خواه را دارند. نامزدهای جمهوری خواه به شدت با یکدیگر درگیر هستند و با توجه به نزدیکی انتخابات ایالت آیووا (در اول فوریه)، یکی از ایالت‌های مهم، نامزدها با تمام توان به رقابت خود می‌تازند تا بتوانند آنها را از میدان رقابت بیرون نمایند. حزب جمهوری خواه به شدت نگران وجه حزب خود در میان مردم و از دست دادن انتخابات ۲۰۱۶ است. دونالد ترامپ نامزد پیشرو حزب جمهوری خواه خود را از سیاست‌مداران رسمی و سنتی حزب نمی‌داند و به دنبال در هم شکستن قواره‌های حزبی و قالب‌های کلامی

انتخاباتی می‌شود و از سوی دیگر دستور کارهای آنها پس از ورود به کاخ سفید را مشخص می‌نماید. شعارهای انتخاباتی نشان‌دهنده گرایش مردم و نامزدها به موضوعات و اولویت‌های آنها برای سیاست‌گذاری و اقدام است که معمولاً از دوره‌ای به دوره‌ای دیگر تغییر کرده و ممکن است در سال انتخابات نیز به تناسب رویدادها اهمیت و اولویت آنها تغییر کند.

در انتخابات امسال آمریکا مسائل اقتصادی، مالیات، تروریسم، سیاست‌گذاری در خصوص اسلحه، خدمات درمانی و مراقبت‌های بهداشتی، مهاجرت و مهاجران غیرقانونی، پذیرش

جدول ۱- اولویت‌های رأی‌دهندگان آمریکا

رتبه	موضوعات و مسائل	درصد
۱	تروریسم	۱۴
۲	اقتصاد و شغل	۱۲
۳	اسلحه و سیاست‌گذاری سلاح	۶
۴	مهاجرت و مهاجران غیرقانونی	۵
۵	اقدامات گزافی اسلامی، القاعده و داعش	۵
۶	جرم و خشونت	۴
۷	نژادپرستی و ارتباطات نژادی	۳
۸	تأمین اجتماعی و هزینه‌های درمانی	۳
۹	امنیت میهنی	۳
۱۰	سایر موارد	۴۱
۱۱	بی‌پاسخ	۴

منبع: نظرسنجی نیویورک تایمز و سی‌ان‌ان، ۸ تا ۲۴ دسامبر

پناهندگان سوری، مبارزه با داعش، توافق هسته‌ای با ایران، نحوه مواجهه با روسیه، جرم و خشونت در داخل آمریکا، نژادپرستی و مسائل مذهبی، امنیت میهنی و... از جمله موضوعاتی هستند که در انتخابات آمریکا مورد توجه قرار گرفته است.

بر اساس نظرسنجی‌های

صورت گرفته در ماه‌های گذشته اقتصاد و ایجاد شغل موضوع اول بود که در تیر ماه با ۳۷ درصد در صدر اولویت رأی‌دهندگان آمریکا قرار داشت. بعد از آن مراقبت‌های بهداشتی و هزینه‌های درمانی بود. تروریسم در اولویت سوم رأی‌دهندگان آمریکا در انتخاب رئیس‌جمهور قرار داشت. چهار ماه بعد در آبان ماه به دلیل اقدامات داعش و حملات تروریستی در اروپا و بروز بحران مهاجرت تغییرات جدی در اولویت رأی‌دهندگان آمریکا به وجود آمد. اقتصاد همچنان اولویت اول بود و بعد از آن تروریسم قرار داشت، سیاست خارجی و موضوع مهاجرت به اولویت‌های بعدی آمریکاییان تبدیل شد. پس از حمله تروریستی طرف‌داران داعش در سن برناردینو به یک مرکز بهداشتی در جنوب کالیفرنیا که در دوم دسامبر صورت گرفت، تروریسم به اولویت نخست رأی‌دهندگان آمریکایی در انتخابات ریاست‌جمهوری تبدیل شد. این حمله جدا از تأثیر اساسی در تغییر اولویت مسائل و

سیاست‌ورزی در جامعه آمریکا است. جب بوش که از وابستگان دیرینه و نزدیک به تشکیلات حزب جمهوری خواه است و با ۱۲۸ میلیون دلار بیشترین کمک‌های مالی را به اردوگاه انتخاباتی خود جذب کرده است، از محبوبیت لازم در میان مردم برخوردار نیست.

با وجود این، بر اساس آخرین نظرسنجی‌های صورت گرفته در آخر دسامبر ۲۰۱۵، اگر در انتخابات ۲۰۱۶ نامزد نهایی حزب دموکرات، هیلاری کلینتون و نامزد حزب جمهوری خواه، دونالد ترامپ باشد، ۳۷ درصد از رأی‌دهندگان آمریکا به کلینتون و ۳۶ درصد به ترامپ رأی خواهند داد. ۲۲ درصد به نامزدهای دیگر رأی می‌دهند. ۷۵ درصد از اعضای حزب دموکرات از نامزدی هیلاری کلینتون حمایت کرده و حمایت از دونالد ترامپ در داخل حزب جمهوری خواه ۶۳ درصد است. در دوگانه هیلاری کلینتون و تد کروز اختلافات بیشتر است. با وجود این، حزب جمهوری خواه به راحتی نمی‌تواند در مورد نامزد دل‌خواه خود تصمیم بگیرد.

مسائل و موضوعات

در طول کارزارهای انتخاباتی آمریکا مسائل و موضوعات متعددی از سوی نامزدها، احزاب و رسانه‌ها طرح می‌شود. این موضوعات ممکن است در سطح داخلی یا خارجی بوده یا در حوزه‌های گوناگون سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، بهداشتی و زیست محیطی باشند. اهمیت این موضوعات در نزد مردم آمریکا از یک طرف موجب تمرکز نامزدهای ریاست‌جمهوری بر آنها در طول کارزار

موضوعات تأثیر ۱۴ درصدی در تقویت جایگاه دونالد ترامپ در نزد رأی‌دهندگان آمریکا داشت.

ایران در انتخابات آمریکا

جمهوری اسلامی ایران به صورت مستقیم یکی از موضوعات اصلی انتخابات ریاست جمهوری آمریکا نیست و در نظرسنجی‌ها مورد پرسش قرار نمی‌گیرد، ولی عملاً یکی از مسائلی است که مورد توجه نامزدهای انتخاباتی است و در اغلب مناظرات، طرح شده و به صورت غیرمستقیم در بخشی از موضوعات مورد پرسش در نظرسنجی‌ها قابل مشاهده است. در بافتار سیاسی آمریکا جمهوری اسلامی ایران در موضوع تروریسم، افراط‌گرایی مذهبی و سیاست خارجی آمریکا و منع گسترش سلاح‌های کشتار جمعی طرح می‌شود که این مورد آخر برخلاف انتخابات گذشته آمریکا در دو دهه گذشته عملاً کنار گذاشته شده است و در مناظرات در قالب توافق هسته‌ای ایران مطرح می‌شود.

بررسی رویکرد دو حزب جمهوری خواه و دموکرات و نامزدهای آنها در انتخابات ۲۰۱۶ به جمهوری اسلامی ایران نیازمند بررسی نگاه و نگرش آنها به مسائل دوجانبه و منطقه‌ای است. در مسائل دوجانبه توافق هسته‌ای و روند اجرای آن مهم‌ترین موضوع است. در کنار آن می‌توان به مسائل حقوق بشر، برنامه‌های موشکی ایران، زندانیان اتباع دو کشور، پرونده قضایی در دادگاه‌های آمریکا علیه اموال ایرانی، مذاکرات دوجانبه و رویدادهای احتمالی مانند ورود قایق نیروهای آمریکایی به آب‌های سرزمینی ایران در خلیج فارس اشاره کرد.

رویکرد حزب دموکرات و نامزدهای آن در برابر جمهوری اسلامی ایران تا حدود زیادی در قالب سیاست فعلی دولت آمریکا قرار دارد. دولت اوپاما رویکرد بین‌الملل‌گرای لیبرال در سیاست خارجی دارد. در مورد جمهوری اسلامی ایران معتقد به تعامل و حل و فصل مسائل و بحران‌ها از طریق گفت‌وگوی چندجانبه و دوجانبه است. دولت اوپاما در طول ۷ سال گذشته بیشترین تلاش را برای بازسازی مناسبات ایران و آمریکا انجام داده و تابوهای بسیاری در روابط دو کشور شکسته شده است. توافق هسته‌ای و اجرایی شدن برجام یکی از مهم‌ترین دستاوردهای سیاست خارجی اوپاما در طول ریاست جمهوری آن به شمار می‌آید. دموکرات‌ها از آن به عنوان نمادی از درستی رویکردشان در برابر جمهوری اسلامی

ایران یاد می‌کنند. برجام میراث اوپاما است که می‌تواند نقطه قوت نامزدهای حزب دموکرات در سال انتخابات باشد.

از نظر دولت آمریکا گسترش سلاح‌های کشتار جمعی یکی از مهم‌ترین تهدیدات امنیت ملی آمریکا، صلح و امنیت جهانی است و این موضوع در چهار سند راهبرد امنیت ملی آمریکا از ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۵ تکرار شده است. در مورد چگونگی مواجهه با مسئله گسترش سلاح‌های کشتار جمعی رویکردهای متفاوتی در آمریکا وجود دارد. حزب دموکرات بر دیپلماسی چندجانبه و گفت‌وگو و حزب جمهوری خواه بر برخورد شدیدتر و عمدتاً یک‌جانبه تأکید دارد. فعالیت‌های هسته‌ای ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین مصادیق این حوزه است که دولت اوپاما آن را در دستور کار قرار داد و پس از ۲۸ ماه مذاکره به برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) منتهی شد که همه طرف‌های مذاکره از دستاوردهای آن راضی و از آن به عنوان نمونه موفق از سازوکارهای حل و فصل مسائل در نظام بین‌المللی و سیاست خارجی کشورها یاد می‌کنند. برجام میراث تاریخی برای اوپاما و به طور کامل برای دموکرات‌ها به شمار می‌آید. در سال انتخابات و پس از آن، نامزدهای حزب دموکرات از این رویداد، حمایت و در صورت موفقیت تلاش خواهند کرد که آن را اجرا نمایند. هیلاری کلینتون نامزد پیشرو حزب دموکرات از توافق هسته‌ای ایران به عنوان یک دستاورد بزرگ دیپلماسی یاد می‌کند که در اثر فشار حاصل شده است. وی رویکرد خود در قبال ایران را بر پایه بی‌اعتمادی و راستی‌آزمایی عنوان کرد و گفت: «اجرای توافق هسته‌ای یک

گام مهم برای جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح‌های هسته‌ای است. من توافق هسته‌ای را به عنوان بخشی از استراتژی جامع خود برای مقابله با اقدامات منفی ایران در منطقه قویاً اجرا خواهم کرد و در کنار متحدان مان مانند اسرائیل و شرکای عرب‌مان خواهم ایستاد.»

نقطه مقابل دموکرات‌ها، نامزدهای حزب جمهوری خواه قرار دارند. آنها تلاش می‌کنند به هر نحو ممکن از اجرای درست برجام و به مقصد رسیدن آن جلوگیری نمایند. دونالد ترامپ، تد کروز و مارک رابینو سه نامزد پیشرو جمهوری خواه به صراحت با توافق هسته‌ای ایران مخالفت کرده و به صراحت اعلام کرده‌اند که در صورت ورود به کاخ سفید همه دستورات اوباما را لغو و تحریم‌های دوجانبه و چندجانبه علیه ایران را دوبار و با شدت بیشتر از سرخواهند گرفت.

دونالد ترامپ تیم مذاکره کننده آمریکایی را افرادی بی کفایت اعلام و توافق هسته‌ای را وحشت ناک دانست و مدعی شد که ایران بر اساس این توافق در نهایت، هسته‌ای خواهد شد و دیگران نیز خود را به سلاح هسته‌ای مسلح خواهند کرد. «اگر من بودم به ایرانی‌ها می‌گفتم ما هرگز این ۱۵۰ میلیارد دلار را به شما بر نمی‌گردانیم؛ شما هرگز این پول را دریافت نخواهید کرد.» ترامپ در خصوص ایرانیان اضافه کرد: «آنها می‌خواهند کشوری آن‌چنان ثروت مند و قدرت مند باشند که تسلیحات هسته‌ای داشته باشند و قصد دارند کنترل بخش‌هایی از دنیا را در دست بگیرند. به نظر من این به هولوکاست هسته‌ای منجر خواهد شد.» دونالد ترامپ پس از بروز

تنش در مناسبات ایران و عربستان مدعی شد که ایران به نفت عربستان چشم طمع دارد و عربستان اموال زیادی دارد و به راحتی می‌تواند علیه ایران بمب اتم بخرد. نگاه ترامپ به سیاست خارجی و به ویژه در حوزه گسترش سلاح‌های هسته‌ای بسیار ساده‌انگارانه و یک‌جانبه‌گرایانه است. یک‌جانبه‌گرایی آن زمانی قابل درک است که در همین ابتدای مناظرات انتخاباتی ترامپ با انگلستان به عنوان متحد راهبردی آمریکا در جهان درگیر شد. سخنان وی در خصوص ممنوعیت ورود مسلمانان به آمریکا و ترس انگلستان از مسلمانان این کشور علاوه بر واکنش مسلمانان داخل و خارج آمریکا مورد اعتراض مقامات آمریکا و انگلستان قرار گرفت. دیوید کامرون سخنان ترامپ را احمقانه و تفرقه‌انگیز خواند و در لندن صحبت از ممنوعیت ورود ترامپ به انگلستان مطرح شد.

دونالد ترامپ شخصیتی سیاسی در قالب الگوهای حزب جمهوری خواه نیست. در همین چند ماه گذشته وی با زنان، اقلیت‌های قومی و نژادی درگیر شده است. زبان بسیار تندی دارد که بارها مورد اعتراض دولت مردان آمریکا و حتی نامزدهای دیگر حزب جمهوری خواه واقع شده است. بعد از حمله سن برناردینو خواستار منع کامل ورود مسلمانان به آمریکا، ثبت و کنترل مسلمانان و مساجد شد. از نظر وی همه یازده میلیون مهاجر غیرقانونی باید اخراج شوند و دیوار بلندی بین مکزیک و آمریکا احداث گردد تا کسی نتواند از مکزیک وارد آمریکا شود. در عرصه بین‌المللی ترامپ در پی بازخواست از چین و رفاقت با پوتین است که به احتمال زیاد در صورت ورود به کاخ سفید با تغییرات جدی روبرو خواهد شد.

نامزدهای حزب جمهوری خواه به شیوه‌های مختلف در پی مقابله با سیاست‌ها و برنامه‌های اوباما هستند. آنها در چند ماه گذشته به منظور اعمال فشار بیشتر بر کاخ سفید در خصوص ایران علاوه بر توافق هسته‌ای بر حمایت ایران از تروریسم، برنامه موشکی ایران و زندانی کردن شهروندان آمریکایی تأکید داشتند. جمهوری خواهان که در کنگره اکثریت را در اختیار دارند، در خصوص موضوع هسته‌ای ایران تلاش گسترده‌ای را سامان دادند تا بتوانند از تصویب و نهایی شدن آن جلوگیری نمایند. به نظر می‌رسد در یک سال آینده نیز تلاش خواهند نمود با تصویب قوانینی در حوزه‌های حقوق بشر، برنامه موشکی ایران، اقدامات ایران در منطقه با برچسب حمایت از تروریسم، ایران را به انجام اقدامات تلافی جویانه واداشته

و دولت اوباما را با موانع بیشتری روبرو ساخته و در نهایت آن را به شکست بکشانند.

به رغم این که همه نامزدهای حزب جمهوری خواه رویکرد واحدی نسبت به ایران و سیاست‌های اوباما دارند و در نهایت بیش از دموکرات‌ها با ایران دشمنی کرده و در سال ۲۰۱۶ تلاش خواهند کرد که روند بهبود و همکاری ایران و آمریکا را به شکست بکشانند، اما می‌توان تفاوت‌هایی را بین آنها مشاهده و بر اساس یافته‌های تاریخی بین نگاه و رویکرد آنها در دوره تبلیغات و استقرار در کاخ سفید تمایز قابل شد. تد کروزر به عنوان نفر دوم در نظرسنجی‌ها بیش از ترامپ به جناح تی‌پارتی، نومحافظه‌کار و اونجیلیکا نزدیک‌تر است. کروزر نامزد راست افراطی حزب جمهوری خواه تلقی می‌شود که تفکرات به مراتب خطرناک‌تری نسبت به جمهوری اسلامی ایران دارد. تد کروزر خواستار لغو توافق هسته‌ای با ایران است. وی گفت: «توافق هسته‌ای از نظر حزب جمهوری خواه غیرقانونی است و باید باطل اعلام شود.» وی که طرح ترور مقامات ارشد ایران را داده است، تأکید دارد که اگر توافق هسته‌ای نهایی و اجرایی شود، به جنگ منجر خواهد شد. سناتور تد کروزر هر گونه توافق هسته‌ای با ایران را به رژیم صهیونیستی پیوند زده و تأکید دارد که هر گونه توافق هسته‌ای باید ایران را ملزم کند که حق موجودیت رژیم اسرائیل به رسمیت بشناسد. او با حمله به سیاست اوباما گفت: «کاری که اوباما انجام می‌دهد موجب از بین رفتن اجماع بین‌المللی در زمینه تحریم‌ها است. در این حالت رئیس‌جمهور بعدی با ایرانی روبرو خواهد شد که سلاح هسته‌ای دارد. در این صورت آمریکا یا باید ایران هسته‌ای را بپذیرد یا وارد جنگ شود.»

نامزدهای جمهوری خواه به صورت یک‌دست و به شدت از سیاست دولت اوباما در مورد بازداشت و رهایی ملوانان آمریکایی انتقاد کردند. وقتی خبر دستگیری ملوانان آمریکایی مطرح شد، آتش سنگین نامزدهای جمهوری خواه علیه دولت اوباما و جمهوری اسلامی ایران شروع شد و وقتی ایران به سرعت نسبت به آزادی آنها اقدام کرد، آنها تصاویر منتشر شده از ملوانان را بهانه کرده و بار دیگر به دولت اوباما حمله کردند. تد کروزر گفت: «لژومی نداشت آمریکا در برابر ایران زانو بزند.» در حالی که تد کروزر به صورت محتاطانه از آزادی زندانیان آمریکایی در ایران استقبال کرد، دونالد ترامپ با عنوان تبادل زندانیان با ایران، آن را آبروریزی تمام عیار نامید: «من از تبادل زندانیان خیلی خوش‌حالم ولی این موضوع

آبروریزی تمام عیار و رسوایی کامل است.»

داعش، تروریسم و نامزدهای ریاست‌جمهوری

در اسناد راهبرد امنیت ملی در قرن بیست و یکم، تروریسم و تهدیدات تروریستی همواره یکی از تهدیدات امنیت ملی آمریکا تلقی شده است. از نظر نامزدهای هر دو حزب اصلی آمریکا داعش و القاعده مهم‌ترین گروه‌های تروریستی هستند که امنیت ملی آمریکا و متحدان آن را در منطقه تهدید می‌کنند. با وجود این، در داخل آمریکا و مقامات این کشور نگاه و نگرش واحدی به پیدایش و شکل‌گیری و نحوه مقابله با تروریسم وجود ندارد. از نظر دولت اوباما و نامزد پیشروی حزب دموکرات حمله نظامی آمریکا به عراق و افغانستان و پیدایش دولت‌های ناکام در منطقه مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری گروه‌های تروریستی در منطقه به شمار می‌آیند و مقابله با آن نیازمند همکاری بین‌المللی است. از نظر وی مداخله نظامی یک‌جانبه آمریکا در این کشورها نه تنها موجب نابودی تروریسم نمی‌شود، بلکه هزینه‌های نظامی و اقتصادی آمریکا را افزایش داده و نفرت از آمریکا را تشدید و تروریسم را تقویت می‌کند. رویکرد چندجانبه‌گرایانه، ایجاد ائتلاف‌های بین‌المللی، عملیات‌های نظامی محدود هوایی و اطلاعاتی، هماهنگی سیاسی و مالی مهم‌ترین سازوکارهای دموکرات‌ها در مبارزه با تروریسم به شمار می‌آید.

هیلاری کلینتون کم و بیش از رویکرد اوباما و تیم آن حمایت کرده و در صورت حضور در کاخ سفید بر نابودی داعش تمرکز خواهد کرد. ایجاد منطقه

پرواز ممنوع در شمال سوریه، گسترش عملیات‌های هوایی و اطلاعاتی هوشمندانه در عراق و سوریه مهم‌ترین تمایزات کلیتون با سیاست فعلی دموکرات‌ها خواهد بود. هدف نامزد پیشروی دموکرات‌ها در منطقه نابودی داعش و القاعده است. جلوگیری از رسیدن نیرو، کمک‌های مالی و تسلیحاتی به گروه‌های افراطی، مقابله با فضای تبلیغاتی داعش و مقابله با هر گونه حمله داعش و القاعده به سرزمین و اتباع آمریکایی مهم‌ترین اولویت‌های وی در منطقه را تشکیل می‌دهد. کلیتون برای مقابله با تروریسم در پی ایجاد هماهنگی‌های بیشتر با متحدین خود در اروپا و منطقه است. هر چند برخی از گروه‌های مورد حمایت ایران در فهرست گروه‌های تروریستی وزارت خارجه آمریکا قرار دارد، اما توجه و تمرکز دولت اوباما و نامزدهای حزب دموکرات بر القاعده، داعش و سایر گروه‌های سنی افراطی است. دست کم آنها در پی ایجاد تنش با ایران و زدن حزب‌الله و حماس نیستند. نگاه آنها به سیاست ایران به ویژه در دو سال گذشته به سمت مثبت شدن است. آنها مبارزه با تروریسم را بدون همراهی یا دست کم سکوت ایران ممکن نمی‌دانند. درگیری با ایران و گروه‌های مورد حمایت آن را سمی مهلک بر راهبرد خود در مبارزه با تروریسم ارزیابی کرده به همین دلیل خواستار همکاری ایران در مبارزه با داعش و القاعده هستند که پس از توافق هسته‌ای انتظار آنها به مراتب بیشتر از قبل شده است. دعوت از ایران به مذاکرات صلح در سوریه و حمایت از نقش آن در عراق نمونه‌ای از این سیاست به شمار می‌آید.

رویکرد حزب جمهوریخواه و

نامزدهای آن در انتخابات ۲۰۱۶ آمریکا به ریشه‌های تروریسم در خاورمیانه و راهبرد مقابله با آن بسیار متفاوت است. آنها سیاست‌های اوباما را عامل اصلی پیدایش داعش در منطقه می‌دانند. از نظر آنها عقب‌نشینی عجولانه نیروهای نظامی آمریکا از عراق موجب خلاء قدرت در منطقه و شکل‌گیری داعش و افراطی‌گری در منطقه شد. دودلی دولت اوباما در اعمال قدرت در منطقه موقعیت رهبری آمریکا را در جهان تضعیف و قدرت گروه‌ها و دولت‌های مخالف و رقیب آمریکا را تقویت کرده است. از نظر آنان برای مقابله با گروه‌های تروریستی باید قدرت نظامی آمریکا را تقویت و با اقتدار کامل با دولت‌های حامی این گروه‌ها برخورد کرد. یک‌جانبه‌گرایی و سیاست قدرت‌مندانه رویکرد اصلی جمهوریخواهان در مواجهه با گروه‌های افراطی و دولت‌هایی است که آنها حامی این گروه‌ها معرفی می‌کنند. دونالد ترامپ تروریسم را به صورت کلی به مسلمانان نسبت داده و از این منظر به دنبال کنترل همه مسلمانان در آمریکا است. رویکردی که مورد استفاده گروه‌های افراطی برای جذب نیرو از مسلمانان شده و با انتقاد شدید نامزدهای حزب دموکرات و شخص اوباما مواجهه شده است. دونالد ترامپ بر توسل به قدرت نظامی در مبارزه با داعش تأکید کرده و می‌گوید: «باید داعش را با بمب صاف کرد».

در قالب چنین رویکردی، از نظر جمهوریخواهان ایران دولتی بی‌ثبات‌ساز در منطقه است که برای مقابله با تروریسم، آمریکا ناگزیر به مقابله با ایران خواهد بود. از نظر ترامپ، تد کروز و جب بوش ایران از تروریسم و جریان‌های افراطی در منطقه حمایت می‌کند. کریستی یکی دیگر از نامزدهای جمهوریخواه پیدایش داعش را به ایران نسبت داده و گفت: «داعش به دلیل سوءرفتاری که اسد و حامیان ایرانی وی علیه سنی‌ها در سوریه داشتند، شکل گرفت. ما باید توجه‌مان را به ایران معطوف کنیم؛ زیرا اگر ایران را از دست بدهید نمی‌توانید داعش را شکست دهید. این دو از همدیگر جدایی‌ناپذیرند و علت و معلول هم هستند».

با وجود این، در ریشه‌یابی افراط‌گرایی در منطقه یک گزاره در نگاه نامزدهای هر دو حزب مشترک است. «از بین رفتن دولت‌های اقتدارگرا، نقش مهمی در شکل‌گیری افراط‌گری در منطقه داشته است.» چنین نگرشی درست بر خلاف نظر نومحافظه‌کاران در هنگام حمله عراق و حتی چند سال پس از آن است. جورج بوش همواره تأکید داشت جهان بدون صدام امن‌تر است. اکنون دونالد

ترامپ می‌گوید «اگر قذافی و صدام هنوز سرکار بودند، دنیا جای بهتری بود. اکنون وضع عراق و لیبی به مراتب بدتر از زمانی است که دو دیکتاتور زنده و در قدرت بودند.» تد کروزر در مبارزه با تروریسم تمرکز خود را بر داعش نهاده و معتقد است که بشار اسد باید در قدرت بماند. اگر بشار اسد در قدرت بماند آمریکا امن‌تر است.

بررسی نگاه و رویکردهای نامزدهای حزب جمهوری خواه نشان دهنده نوعی تشدد، سادگی و مطلق‌گرایی است. آنها نظام فکری منسجمی در مبارزه با افراط‌گرایی و تقویت موقعیت آمریکا در جهان ندارند. تأکید بر قدرت نظامی، سیاست قدرت‌مندانه، احیای جایگاه قدرتی آمریکا در جهان نشان‌دهنده یک‌جانبه‌گرایی و تمرکز بر قدرت سخت در رویکرد جمهوری خواهان است. آنها راهبرد مشخصی در سیاست خارجی نداشته و روش آنها بیش از این که اثباتی باشد، سلبی است. نفی میراث اوپاما و مچ‌گیری از سیاست خارجی آن نشان‌گر سطح نازل سیاست در نزد نامزدهای جمهوری خواهان است. به نظر می‌رسد تسلط هیلاری کلینتون بر سیاست خارجی، حوزه سنتی برتری جمهوری خواهان را از دست آنها خارج کرده است و در این مسیر ناآشنایی نامزد پیشروی آنها به امور خارجی، برداشت آنها از سیاست خارجی را مبتذل ساخته است؛ چیزی که همواره بعد از جنگ جهانی دوم نقطه قوت آنها به شمار می‌آمد. در صورت پیروزی جمهوری خواهان منطقه شاهد سیاست متفاوتی از دوره اوپاما و بوش خواهد بود که نه جسارت بوش در توسل به زور را خواهد داشت و نه خلاقیت اوپاما در استفاده از قدرت هوشمند را.

نتیجه‌گیری

در دهه‌های اخیر، همواره جمهوری اسلامی ایران در مناظره‌های انتخاباتی آمریکا یک نیروی منفی تلقی شده و برخورد با آن رأی‌ساز بود. در انتخابات ۲۰۱۶ این نگاه کم و بیش متحول و به شدت پیچیده شده است. ایران دیگر شر مطلق به شمار نمی‌آید که گروه‌ها، احزاب و نامزدها با دیوسازی رأی‌سازی نمایند و با شعارهای تندتر، آرای بیشتری را جلب نماید. شکاف در میان نامزدهای حزب دموکرات و جمهوری خواه کاملاً آشکار است. توافق هسته‌ای و اجرایی شدن آن سرمشق متفاوتی را در مناسبات دو کشور ارائه داده است؛ اگر دیپلماسی در مناقشه هسته‌ای موفق بود و می‌تواند الگویی برای حل و فصل سایر بحران‌های بین‌المللی باشد، چرا در سایر مسایل

و موضوعات ایران و آمریکا مورد استفاده قرار نگیرد؟ پاسخ دموکرات‌ها به این پرسش مثبت است. توافق هسته‌ای میراث موفقیت‌آمیز آنها در مواجهه با یک مشکل اساسی در سیاست خارجی آمریکا است. آنها دیگر به دنبال دیوسازی از ایران نیستند. تهدید و دیوسازی با دیپلماسی در تعارض است. بهره‌برداری از دستاوردهای سیاست خارجی اوپاما در قبال جمهوری اسلامی ایران نیازمند برخورد محترمانه با ایران در کارزار انتخاباتی است. نقطه مقابل آنها نامزدهای حزب جمهوری خواه هستند که برای شکست دموکرات‌ها و نادیده گرفتن موفقیت دموکرات‌ها بر دیوسازی از ایران تأکید و بر شیوه‌های گذشته اصرار دارند.

شکاف در سپهر سیاسی آمریکا فرصت‌های ارزشمندی برای جمهوری اسلامی ایران فراهم می‌کند که بهره‌گیری از آن نیازمند برخورد هوشمندانه با مسائل و موضوعات موجود در مناسبات دو کشور است. سال انتخابات در آمریکا سال جدال دو رویکرد است. نحوه رفتاری جمهوری اسلامی ایران تأثیرگذارترین متغیر در شکل‌دادن به روند سیاست خارجی آمریکا در مواجهه با غرب آسیا خواهد بود.